מה הדין: קניית דירה בתל אביב, חדרה וחולון – האם יש חשש גזל עקב ירושת בנות שלא כדת תורה?

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א בדיני ממונות, נזיקין והלכות גזילה

מותר לכתחילה לקנות דירה, בית או אדמה בתל אביב, בחדרה ובחולון, ואין בזה שום חשש של קניית נכס גזול.

הסבר הסוגיה והמעשה מתוך השיעור:

בעת מייסדי ובוני הערים הראשונים בארץ ישראל (כגון מאיר דיזנגוף ומקימי הערים הוותיקות), חולקו ונורשו נכסי המקרקעין עשרות שנים על פי חוקי הירושה של הערכאות האזרחיות. על פי חוקים אלו, הבנות ירשו חלקים שווים בנכסים יחד עם הבנים. אולם, על פי דין תורתנו הקדושה, במקום שבו יש בנים – הבנים הם היורשים הבלעדיים, ואין הבנות יורשות כלום. הבנות הללו מכרו את חלקי הקרקעות שלקחו, ובמשך דורות נמכרו ונבנו אדמות תל אביב וחדרה הלאה. כיוון שקיימא לן "אין קרקע נגזלת", נשאלה השאלה: הרי חצי מן הקרקעות נלקחו שלא כדין מן האחים היורשים, ואם כן איך מותר לאדם מישראל לקנות כיום דירה בתל אביב או בחדרה מבלי לחוש לקניית קרקע גזולה?

הפסק ההלכתי מבוסס על שני יסודות מובהקים:

נשתקע שם בעליה (יאוש בקרקע): אף שבדרך כלל נפסק שאין יאוש ואין קניין בגזל קרקע, במקום שבו נשתקע שם הבעלים והיורשים המקוריים מן האדמה ועברו דורות רבים באופן שאי אפשר עוד לזהותם, לאתרם או להחזיר להם את הקרקע – חל בזה יאוש גמור בקרקע ומותר לקנותה.

מחילה מדעת של היורשים: ברוב המשפחות, האחים והבנים הסכימו מדעתם ומחלו בפירוש לחלוקת הנכסים עם אחיותיהם ("כך הם חיים ומורגלים"), וברגע שהאחים מחלו ונתנו את חלקם לאחיות במתנה – קנו הבנות את הקרקע כדת וכדין והמכירה תקפה.

(מקורות: תוספות, מסכת סוכה, דף ל"א עמוד א', ד"ה ויאוש ; שולחן ערוך, חושן משפט, סימן רמ"א סעיף ב', סימן רע"ו סעיף א', סימן שס"א סעיף א', סימן שע"א סעיף א', וסימן שע"ו סעיף ד' ; נתיבות המשפט, חושן משפט, סימן שע"ו סעיף קטן ד' ; ופתחי תשובה, חושן משפט, סימן שס"א).

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: 02-6260680 · horat-hamishpat.co.il

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט